

Naprej velja

za Ljubljano:

za vse leto 6 gl. — kr. a. v.

za pol leta 3 " 20 " " "

za čet. " 1 " 75 " " "

po pošti:

za vse leto 7 gl. — kr. a. v.

za pol leta 3 " 60 " " "

za čet. " 2 " 5 " " "

# NAPREJ.

Oznani.

Za navadno dvestopno

vrsto se plačuje:

5 kr., ktera se enkrat,

8 " " " dvakrat,

10 " " " trikrat,

natisne, večje črke pla-

čujejo po prostoru.

Za vsak tisk mora biti

kolek (štampelj) za 30 kr.

Vredništvo je na starem

trgu hišna št. 15.

Rokopisi se ne vračujejo.

Dopisi naj se blagovoljno frankirajo.

**St. 46.**

Ta list izhaja vsak torek in petek.

**Tečaj I.**

**V Ljubljani.** 8. junija. Uže pol leta je bil mir in tihota po časopisih. Nehalo je bilo strupeno narodno zbadanje o Slovencih v časniku „Tagespost“, ki je dobil zdaj tudi novo vredništvo, za katero je bilo slišati, da ne misli živeti ob narodnem ravnanju, kar je bil pa undan ta časopis začel zopet jako drugače kazati; le sem ter tje časi je bil zarežal še list „Triester Zeitung“, ki se ne sramuje pobirati drobtin, ki padajo od mize, pri kateri ima laž pojedino. Znana reč pa je, kadar koli se je po časnikih razlegalo kričanje o narodnih stvaréh, da se je očitalo vselej nam Slovencem, da smo boj začeli, in preverjeni smo, da nas tudi zdaj zadene ta sreča. Premalo spoštujemo neznačajne opraviljače, da bi se hoteli umivati pred njihovimi očmi, ker nam je čisto vse enako, naj o nas mislijo, kar jim je drago, naj o nas govore, kar koli hoté; njihov blebét ne bode trajal, in tudi ne imel toliko važnosti, kolikor otročja pesem: „svetega Miklava cerkvice;“ še celó zadovoljni smo, da ti ljudje ne vedó nič dobrega povedati o nas, ker sicer bi se morali bati, da smo njim enaki; ž njimi torej nimamo nič opraviti, ampak samo tistih pokojnih, miroljubnih ljudi, ki črté lažnjive zdražbe in hudobne laži, prosimo naj ne pozabijo, kako se je zdaj zopet začel boj. Časnik „Tagespost“ je namreč 31. dan t. m. bil nastavljal bojno trombo, in zakričal: „zopet se kaže pri nas med ljudmi in po časnikih tisti nemir, ki je pred letom dni ljudém napravljaval nepokoj.“ To je bila sama laž. Vse je živelo mirno; prepira ni bilo o narodnostih nikjer, niti po časnikih, niti po javnih krajih. Gnjusijo se nam laži, ki imajo tako hudoben namen! Kaj takega je mogel pisati samo človek, ki se hvali, da spada med „uno stranko.“ Brž na to je začel proti nam zopet kamenje v klobuk nabirati tudi uradni list „Laibacher Zeitung.“ Vidi se iz tega, da je bilo menda vse zmenjeno, vse osnovano. Uradni list se pač ni mogel nikakor prvi oglasiti, ker sicer bi se mu lahko očitalo, da je on izprožil ropot in hrup. Ko bi se nam zdelo vredno, opomnili bi ga, da smo popolnoma preverjeni, da vlada nobenega uradnega lista, nobenega vrednika ne plačuje za to, da bi zdražbo napravljaval med pokojnimi meščani; da bi le zvesto poročal, kaj dela Itzehoe, nikoli pa skoraj ne črnil o koristih tiste dežele, v kateri piše — tega se pa vendar ne utrpimo, ali zopet ne zarad njega, temuž zarad vnénjega sveta, kteremu naše okolnosti niso znane, da ne bi opomnili, da v našem mestu, v kterem bivamo čisti Slovenci poleg malega števila družih, nikakor ni, pa tudi ne moreti biti dve stranki; le samo trije ali štirji možički, pod enim polovnikom skriti, delajo nepokoj, dopisujejo po časnikih, in baháje trobijo po svetu iz tendencije porojeno laž, da so stranka. — „Triester Zeitung“ jim pa naglo verjame, torej mora biti vse to gola resnica. Če torej ta odcepek vračujemo, kakor je zaslužil, nam nihče ne more očitati, da ščujemo, in ko bi

ga celó mi bili prvi zagrabili, kar se pa ni zgodilo, vendar nam bi se nikakor ne smelo podtikati, da budimo naroden prepir, kakor ga v resnici budé nasprotni trije ali štirji krepkopisei, ker po našej deželi nemške in druge narodnosti ni drugej nego v Kočevji; ali zadnja volitev je pokazala, da ne črti niti Kočevar Slovenca, niti Slovenec Kočevarja.

Toliko bodi rečeno, da se zvé, kako je med nami!

## Dalje o prošnji zarad davkov.

Ker je bilo pri cenitvi odločeno, da se imajo vrtje tako obračati za njivami, da bodo vrtje zadnjega razreda vsaj enaki njivam prvega razreda, zato so bili tudi vrtje tako predrago cenjeni, kakor poprej njive. Na Kranjskem je pisano, da oral vrta daje po 12 gld. 27 kr. čistega dohodka, na Štajerskem pa le po 10 gld. 30 kr., na Koroškem po 12 gld. 9 kr., in na Primorskem po 9 gld. 50 kr.; Kranjska pa ima 2683 orali samih vrtov. — Enako je tudi škodovala poljska cenitev tistim prostorom, na ktere se stavijo poslopja, ker je bilo odločeno, da morajo v cenitvi biti enaki njivam družega razreda. Tako se je zgodilo, da ima oral tacega prostora na Kranjskem pisanih po 18 gld. 47 kr. grobega in po 8. gld. 29 kr. čistega dohodka. Ker je na Kranjskem 4787 orali tacega prostora, torej ima dežela od njega pisanega 89.891 gld. grobega in 39.738 gld. čistega dohodka. — Znano je, da so kranjski travniki jako slabi, torej tudi ni mogoče dosti živine rediti. Po mnogih krajih deželi manjka studencev; travniki tedaj nimajo tega, kar jim je najpotrebnejše, namreč vode. Kataster je to nekoliko premislil; zato je pisano, da oral košenine daje samo po  $4^{85/100}$  stotov (centov) surovega sena; le Primorska in Dalmacija daje še menj. Ali kako je pa to mogoče razumeti, da tista zemlja, ki daje tako malo prve košnje, ima vendar toliko otave, da je surove rodí oral po  $7^{67/100}$  stotov? da je torej ta zemlja jeseni rodovitejša, nego so spomladi košenine skoraj vseh družih dežel, ki imajo toliko boljše travnike zapisane? Tudi cena kranjskega sena in otave je uvrščena med tiste dežele, koder ima ta reč najvišjo ceno pisano; kajti v nobeni deželi ni stot sena cenjen po  $31\frac{1}{4}$  kr., kakor je pri nas; otavo so pa le na Moravskem draže cenili, namreč po 26 kr. stot, in pri nas po 25 kr. Na Kranjskem je celó tudi stot ločnine (bička) cenjen po 12 kr., le Moravska ima ločnino zapisano tudi po 12 k. in Primorska po  $12\frac{3}{4}$  kr., druge dežele pa vse menj. — Pašniki z drvi so po Kranjskem pisani, da rodé po 27 kr. čistega dohodka na oral, po Koroškem pa le po 24 kr., po Štajerskem po 26 kr. in po Primorskem po 24 kr. To bi ne bilo mogoče, da niso drva na Kranjskem po katastru tako drago cenjena. Nikakor se pa ne dá razumeti, zakaj se je zapisalo, da kranjski pašnik sè sadonosnim drevjem daje po 9 gld. 3 kr. na oral,

koroški pa le po 4 gld. 25 kr. in štajerski po 3 gld. 26 kr. Kranjski, posebno dolenski vinogradje so bili čudovito predrago cenjeni, vzlasti, če jih premerimo štajerskim; ali ko se je kataster pregledoval 1845. leta, moramo hvaležno pritrčiti, da ta reč ni ostala brez popravka. Pisano je bilo namreč poprej, da kranjski vinograd povprek daje po 13 gld. 47¼ kr. dohodka na oral, zdaj pak je pisano le po 10 gld. 49¼ kr.; novomeško okrožje so pisali poprej, da je uživalo od oral vinograda po 14 gld. 39 kr., zdaj pa samo po 11 gld. 16¼ kr.; vinograjski dohodki postonjskega okrožja pak so ostali pisani, kakoršni so bili, namreč po 6 gld. 59¼ kr.

## Dopisi.

**Iz Kranja.** 6. junija. —es—. Tandem aliquando! Vendar je uže enkrat polž pokazal rogé; vendar nam je uže enkrat razodel pesnik Murgel, kake duhovne kreposti pokriva streha tiste trikrat srečne hiše, v kateri prebivajo kosti stare garde, ki se imenuje „echte Krainer, aber keine Slovenen.“ Dolgo smo se zastonj željno ozirali, izza katerega hriba se nam pokaže jarko solnce „pravih Kranjcev;“ menili smo uže, da je zlezlo v kako jamo, kakor jazbec, katerega morajo časi lovci izkaditi: ali premotilo nas je! Solnce se je pokazalo, toda — kar se nam je zopet čudno zdelo — ne v podobi krasnega mladenča Feba, kakor so učili nekdanji Grci, temuč v podobi sivega možička, v podobi pesnika Murgelna — po mitologiji „pravih Kranjcev.“ Da je svoje prve blagodejne žarke dobrotljivo vrglo na obličje vrednika ljubljanskega uradnega časnika, in pa na vrstice njegovega lista, to je zdaj uže znano vsemu slovenstvu. Voi altri — grešni slovenski vredniki pač niste vredni te milosti pred Bogom! Lehko pa res ni popisati, kako nas je smešno veselil Murgelnov tudi „pravim Kranjcem“ nerazumljivi latovski jezik!\*) Opominjal nas je Preširnovih besed:

Grjačarji, tatovi in cigani

Po svojem govoré; kaj nek' za silo

Nam v bukvah jezik svoj imeti brani?

Razumeli smo pa vendar precej, da so začeli „pravi Kranjci“ v slovstvu Slovincem bivati nevarni, ker bi jih utegnili prekositi — enega klasika zdaj uže imajo med seboj; ali tudi tega se nismo ustrašili; kajti konkurencija nikjer ne dela kvare. Najboljše pak se nam je zdelo, da je g. dr. Issleib sam pred svetom na sramoto postavil svojo staro gardo „pravih Kranjcev, ki neté biti Slovenci.“ Uradnemu listu moramo zavidni srečo voščiti: blagor ti bodi tvojih pomočnikov! Tvoje hiši je zveličanje došlo!

**Iz Prage.** 5. junija. —b—. Dvajseti dni je zahajal časnik „Tagespost“ tudi v neko praško kavano. Mnogo smo uganjevali, kdo mu je semkaj pokazal pot, nazadnje pak nam je povedal „Slovenski prijatelj.“ Dvajseti dan pak je časopis „Tagespost“ udarila prežalostna osoda. Nekdo namreč vpraša sluge: kje pa je „Tagespost“? Sluga odgovori: sem dohajajo neki gospodje, ki prečitajo in pretehtajo vsak nov časnik.

\*) Dasi je bilo uže v našem zadnjem listu govorjenje o pesniku Murgelnu, vendar smo ta dopis dali natisniti, ker priča, da se je vredniku ljubljanskega uradnega lista zgodilo zares, kakor proroku Bileamu. Nekaj takega se mu je pripetilo tudi v saboto (6. dan t. m.) „Blätter aus Krain“ govoré: ali je (deklica) izobražena ali ne, najbolj sodijo po tem, če zna kak tuj jezik blehetati; kako pa hči govori materni jezik, in ali zna razločno in lepo dopovedovati v njem to, kar čuti in misli, za to se malo ménijo.“ Vprašamo: ali so „Blätter aus Krain“ s temi besedami v slovenskeje Ljubljani res povedale to, kar jim je bilo na mislih? Odgovoriti moramo, da nikakor ne.

Precej so zapazili, da so v časopisu „Tagespost“ same pleve, na kar ga je gospodar naglo vrnil domú, od koder je bil sem prišel. Ta list bi se vrnil in razširil tudi rad med Slovence, pa vendar jih je zopet začel drezati in zbadati; ali to nič ni čudnega; to pak je in ostane čudo, kako je g. Einspieler mogel podati roko tacemu početju? — Pri nas je v političnem življenji vse tiho — vsaj na videz. Še zdaj se za gotovo ne vé, ali pojdejo češki poslanci na Dunaj ali ne. Potihnila je borba, ki je bila med „Pozorjem“ in družimi češkimi listi, kajti želélo je uže vse konca praznemu udrihanju. — „Šotek“ je imel te dni tiskarno pravdo, pa le za pregrešek; za kacih 6 družih pride kešnje na vrsto, za njim pa menda Vilimek in Gregor. — Da ni bila prazna interpelacija zaradi ravnopravnosti v jezikovih razmerah, to se vidi na vseučilišči iz tedenskega reda, ki nam kaže, da se podučuje 23 reči po 58 ur na teden v češkem jeziku, v nemškem pa 130 reči po 414 ur na teden: Češki učé: v bogoslovji po 3 ure, v pravoslovji po 20, v zdravilstvu po 11, v modroslovji po 24 ur na teden — v nemškem po 10, 110, 157 in 137 ur. — Izmed 24 ur v modroslovji hodi jih 6 na staro slovenščino in 2 hoditi na češko slovstvo. Učenci, ki vidijo, da jim ne bode mogoče, ko stopijo med narod, ustrezati narodnim potrebam, kakor zahteva ravnopravnost, mislijo prositi po vseh znanstvenih razdelkih, da se češki jezik raztegne čez vse podučne stvari. Tujci najteže pogrešajo stolice češkega jezika, ki je zdaj prazna, kar je menda krivo, da Slovani, ki niso Čehi, ne hodijo poslušat še to malo številce čeških uric. To jim je lani uže bilo na glavo nakopalo neko opombo „Narodnih Listov.“

**Iz Mariborja.** 1. dan junija. J. M. — V nedeljo 31. dan maja meseca smo v Ptuiji g. poslancu Hermanu mariborski in ljutomerski Slovenci izročili zahvalnico, ker se je za nas tako hrabro potézal. Ko smo bili o poldne ob dvéh pri obedu, nastala je bila zaradi nevihte taka tema, da smo luči morali prižgati, in toča je tako šla, da je okoli Ptujja gori do sv. Miklava napravila jako dosti škode. Ko smo se peljali domú, zdelo se nam je, da je vse dokončano; ali morda je bilo huje videti, nego je v resnici.

## Važnejše dogodbe.

**Ljubljana.** 5. dan t. m. je vrednik g. dr. Bleiweis dobil od c. k. deželnega sodstva sklep, da bode imel končno razpravo, ker je tiskarna tožba potrjena zaradi dopisa iz savinjske doline, ki ga je bil prinesel v 48. listu lanskim „Novic.“ Dr. Bleiweis vloži pritožbo, ker njegova pravda se je bila uže lani pričela, zato je teče še po starej navadi, ki je bila veljavna, predno smo dobili novi tiskarni zakon.

— Un teden je bilo med gimnazijskimi učenci in učitelji živo gibanje. Zaradi zastave, ki je niso na sv. telesa dan smeli nositi pri procesii, načrtali so bili v 6. latinskem razredu na črno desko učenci neko podobo, ki je v fraku in cilindru zastavo nesla, a pod njo pa ni bilo čisto nič podpisa. To je bilo gg. učitelje tako razkačilo, da so ostro preiskavali in imeli v soboto (6. dan t. m.) dvakrat sejo. Vendar smo čuli, da učenci sicer ne ostanejo brez kazni, ali da iz gimnazije za to nikogar ne izpodé, kajti menda so premislili, da uže zdaj ne hodi preveč učencev na ljubljansko gimnazijo, in da bi jih utegnulo še menj hoditi, ko dobimo višo realko v naše mesto.

— Pšenici je cena v Sisku in Rabu v 14 dnevih poskočila za 1 gld., celó za 1½ gld., pri tisteh, ktera je boljšega zrna, da torej vagan (2 mernika) stoji (košta) po 5 do 6 gld. To se je menda zgodilo zaradi velike suše, ki tare Ogersko in Banat.

**Trst.** Nj. veličanstvo je 2. dan t. m. dalo razglas, po katerem se ima tržaški mestni zbor kakor deželni zbor sniti 10. dan t. m., da bode volil poslance za državni zbor, potem pa da zopet več ne bode imel veljave deželnega zbora.

**Dunaj.** Avstrijska vlada se je nekaj prijelja tistega, kar sti jej zarad poljskega vprašanja svetovali francozka in angleška; torej se pred rusko vlado položi v imenu vseh treh vlad avstrijski nasvet, da bi Poljaci dobili, kar jim zagotavlja ta nasvet. Vse tri vlade pak bodo še vsaka posebej dogovore imele z Rusko, ki bi morala ustaviti krvolitje, ako bi potrdila, kar se jej svetuje.

— Časniki so dosti pisali, da pojde Nj. veličanstvo presvitla cesarica v Kissingen, zdaj pa zopet pravijo, da ne v Kissingen, temuč v Possenhofen.

— Avstrijska vlada še zdaj ni dobila odgovora niti iz Pariza niti iz Londona zarad svojih nasvetov o poljskih zadevah.

— „Presse“ govori, da namestu Nj. veličanstva 17. dan t. m. minister Schmerling na tihem odpre državni zbor.

— Cerkev, ki se zida na spomin, da ni mogel umoriti Libeny Nj. veličanstva, prizadela je do konca aprila 1863. leta 1,614.754 gld. 7 kr. stroškov; prejelo se je v ta namen bilo 1,719.842 gld. 88 1/2 kr.; v blagajnici je torej še 105.088 gld. 81 1/2 kr.

— Po rajnem nadvojvodi Maksimilijanu d'Este je modenski vojvoda prvi dednik; njegov naslednik pri nemškem redu pa bode nadvojvoda Viljem.

— Nj. veličanstvo je 3. dan t. m. sklenilo, da bode nadvojvoda Viljem, naslednik rajnega nadvojvode Maksimilijana, tudi lastnik pehotnega polka „Hoch- und Deutschmeister.“

— 32 let stari brivec Gašper Svoboda je sè svojo ženo od 12. do 26. decembra na Dunaji v gostilnici „pri zlatem jagnjetu“ živel na rovaš, in potem pobegnil. Da so mu raji posojevali, zato je rekel, da gré na Srbsko, kjer bode za kneza postavljen. Dunajčanje so zvit, pa so bili vendar tako preprosti, da so mu verjeli. Pobegnil je bil iz Dunaja v Pešto, kjer so ga prijeli in zopet vrnili na Dunaj. 5. dan t. m. je bil obsojen, da bode 2 leti zaprt v težkeje ječi.

**Dalmacija.** Dr. Pulica, voditelja zaderske, in začasnega voditelja spletske gimnazije pišejo, da je namestništvo ukazalo premekniti v Trient. Neki da je uže govoril učencem zadnje besede, ki so jim tako segle v srce, da so jih solze oblike.

— Deželni odbor se je vstavil temu, da so Dalmatinci dali Klaiču zlato svetinjo, ker ima Dalmatinska samo tiste zastopnike, ktere si je sama izvolila, in ker le ti zastopniki smejo sklepati, kaj se ima zgoditi, in če se kdo drug vtiče v ta posel, prestopa zakon; tudi mora deželni odbor skrbeti, da si nihče ne prilasti oblasti, ki je samo njegova.

— Zastopniki mesta Baga so sklenili, naj se Nj. veličanstvu pošlje zahvala za podarjenih 32.000 gld., tudi naj se v ta namen mesto slovesno razsvetli, kar se je bilo zgodilo 23. dan maja meseca.

31. dan maja po noči med 10. in 11. uro je od Rovinja do Vodinjana vse toča pobila. Drugo jutro je ležalo polno toče, debele kakor orehi. Celó z maslin (oljik) in družih dreves je stolkla vse liste; žito je vse spridila, vinograde pokazila za 2 leti. Ljudje morajo svilne črve strani metati, ker jih nimajo s čim pasti.

**Moravska.** Iz Iglave je bilo ušlo 140 Poljakov, izmed kterih so jih 50 vendar zopet ujeli. Da bi se kaj tacega več ne zgodilo, zato so ukazale c. k. gosposke, da bode po železnici na postojnah (stationen) med Prago, Dunajem in Krakovim dovolj policijskih stražnikov, in da v te kraje pride več žandarjev, ki bodo okrog hodili in uhajalce prijemali.

— Pri Selovcih je bil po noči med 3. in 4. dnevom. t. m. tak mraz, da je bila voda zledenela; korun (krompir) in debeljača pak je vsa požgana.

**Ogerska.** Po Ogerskem je taka suša, da je namestniški svetovalec Štefan Abonyi poslan pregledavat polje, ako bi se morda kje moglo kaj pomagati ali škode odvrniti. Prosili so tudi novčnega ministerstva, naj svoje pomoči ne odtegne.

— Glasoviti ogerski razbojnik Bergam je v srenji Bozsdi 1. dan t. m. ubit in z njim dva njegovih pajdašev. Bergam je bil glavár Patkovim razbojnikom.

**Ruska.** Aleksander Herzen je neki po baltskih pokrajinah razširil 600.000 iztiskov svoje knjižice: „Naprej Ruska!“ On in Bakunin upata, da se mora vneti vpor po vsej Ruskeji, na prvo pak v Petrogradu.

— Vojujoči vojaki za trdno mislijo, da bode vojna s Francozko.

**Poljska.** V kališkej vojvodini vporniki vojujejo v več razdelkih pod Oborskim, Vlodkom, Slupskim in konjiki pod Albertynskim. Rusi se zbirajo okrog Lodza. Albertynski je 21. dan maja na poti od Koltynian do Lobonar zmogel Ruse pod grofom Šuvalovom in polkovnikom Poltorackim.

— Skrivni mestni glavar je v Varšavi Židom dal na svitlo ukaz v hebrejskem jeziku, po katerem bode ubit vsak Žid, ki bode kaj kupil pri kakej dražbi, ki jo napovedó Rusi; kdor pa kupi od Rusov kaj tacega, kar so uplenili, ta bode moral slabo poginiti.

— Pri Grahovem je bil srdit boj, v katerem so zmogli vporniki.

— Jankovski je blizu Stanislavova bil zvedel, da peljejo Rusi v Varšavo 120 ujetih vpornikov. Skrit jih je v gozdu pri Rudki počakal, in vzel jim 30 ujetih vpornikov po hudem boji.

— V radomskej guberniji pri Pilici sta Čahovski in Kononovič združena zmogla Ruse.

— „Wiener Zeitung“ pravi: vporno četo, imejočo 2800 mož, narejeno iz trum, kterim so prej ukazovali vojskovodje Miantkovski, Plusinski in Fluiče, ki so zdaj uže ubiti, zmogli in razkropili so Rusi pri železnici od Varšave na Bialystok.

— 31. maja so se topli s Poljaki pri Brudzevem Rusi, ki so bili tako zmagani, da so pobegli na prusko zemljo, kjer so jih s čestjo prejete odpeljali po stanovanjih.

— Na Litovskem so Poljaci zopet zmogli v dveh bojih pod Jablonovskim, Vyslouchom in Proveniškim.

**Francozka.** V Parizu se je mnogo ljudi sešlo volit; zapisanih je bilo 320.000 volilcev, in volilne listke jih je oddalo 235.000. Izmed letih so dobili kandidatje nasprotovalne stranke 153.000, kandidatje vladne stranke pa samo 82.000 glasov.

— Časniki pripovedujejo, da je kemik Gannal v Tulonu iz ogla naredil demante. Fosfor, vodo, séro (žveplo) in ogel je združil, ter pustil jih vkup nekaj mesecev. Dobil je 20 malih kristalov, ki so imeli popolnoma take lastnosti, kakor pravi demantje, ker so bili čisto prozorni, jako svitli, rezali so steklo, in tudi skristaljeni so bili, kakor pravi kameni te vrste.

**Italija.** 2. dan t. m. je bilo v Turinu izmed 443 prišlo v zbornico samo 238 poslancev; manjkalo jih je torej 205. Prvosednik je čakal 3 ure; potem pak je del klobuk na glavo in odšel, ker ni bilo dovolj pričujočih, da bi mogli kaj skleniti.

**Pruska.** 28. člen pruske ustave govori: prestopki, storjeni z besedo, pisanjem, tiskovino ali podobami naj se kaznujejo po splošnem kazenskem zakoniku; zdaj pa je razglašen kraljev ukaz, ki daje gosposkam oblast, da smejo zapo-

vedati, naj ta ali uni časopis neha za vselej, ali pa samo za nekaj časa.

— Mestni odbor je v Berlinu izbral 6 poslancev, naj bi kralju povedali, da neustavno kračenje tiskarne svobode ne izpodbija samo vere do veljave pruske ustave in zakonov, ampak da tudi zasobne pravice in koristi daje gosposkam v roko, in da žaljivo seza v državljansko življenje; če se torej bode še dalje tako vladalo kraljestvo, da v njem stroški in dohodki ne bodo v red spravljeni, da bode to podiralo vero tistim, ki imajo posestva in tudi obrtnikom; zato naj bi se zopet sklical državni zbor, da bi se povrnila ustava. Tem poslancem se je pridružilo tudi mestno županstvo. Vredniki teh-le 6 časnikov: „Berliner Allg. Ztg., Spener'sche Ztg., National-Ztg., Vossische Ztg., Reform in Volkszeitung“ so na svitlo v svojih listih dali razglase, v katerih svojih pravic branijo tiskarnemu ukazu, danemu 1. junija, za katerega vlada še ni dokazala, da je zakonit. Vredniki teh šestih listov so pa za to dobili uradno svarjenje, rekoče, da so reči drugače povedali, nego so v resnici; da so sovražno popisovali okolnosti; da so budili črt; da so podpihovali k nepokorščini, in tudi zaradi celotne lastnosti njihovih spisov.

**Švaje.** „Presse“ pripoveduje, da je bil 3. dan t. m. v Švajcu dvoboj med grofom Sigmundom Vielopolskim in grofom Ksaverjem Branickim. Vielopolski je nekoliko ranjen.

**Turška.** Do 19. dne maja meseca se je na otoku Rodu še zmirom potres ponavljal. Turški car je ukazal, naj se poleg živeža podá v mestu vsacemu, kogar je zadela škoda, po 80, po vaséh po 150, vsakej vdovici po 1000, vsakej siroti

po 2150 in vsacemu ranjenemu doslužencinu staremu vojaku po 1000 pijastrov.

— Vlada je razposlala zaradi Poljakov okrožno pismo svojim zastopnikom. V tem pismu je tudi govorjenje, da Ruska hoče osvojiti Čerkese, in da se hoče vtikati v notranje turške posle.

— Car je uslišal tistih 25.000 podpisov, ki so ga prosili, naj se dá fotografovati. Un dan je bil car prišel v neko kavano, preoblečen kakor bimbaša, in tam se je z ljudmi pogovarjal o velikaših svojega carstva. Zvedel je neki marsikako resnico.

**Amerika.** Novi Jork. Vojskovod Grant je osvojil vicksburške trdnjave s 57 topi.

**Puebla.** Bila sta dva boja. V prvem se Meksikanci niso umeknili, v drugem so zmogli in ujeli 157 Zuvavov.

— 15. dan aprila meseca se je udarilo nekoliko vojske, ki je pod vojskovodom Comonfortom, s Francozi, kateri so izgubili mnogo streliva in 500 repov živine. Razne države pobirajo na vojsko ljudi, iz katerih mislijo osnovati nove polke. V Meksiki je vse tako vneto za vojno, da ljudje vro pod zastave na Francoza, kteremu bi se utegnili hudo goditi.

**Afrika.** Princ Napoleon je videl Suez, in rekel, da vodotoč bode kmalo gotov.

**Listnica.** Gosp. R. v Pragi. Kavana „u č. k.“ se je bila 12. jan. naročila samo za 3 mesece, poslavi le 2 gld., tedaj 5 kr. premalo; potem ni bilo več naročila. — Gosp. F. P. v Sobotniku. Popisovanje vašega življenja ne moremo vzeti v list, kajti zgodilo se vam je do zdaj še premalo imenitnega na svetu, ker ste se porodili pod sv. Rokom še le 1845. leta 9. dan oktobra meseca. Če vam je drago, natisnemo ga po pravilih, ki se beró na prvi strani vsacega „Napreja“, med oznanili, kamor take reči tudi spadajo. — Dopis prihodnjič.

Dunaj 8. junija. — Nadavek (agio) srebru 10.60.

## Stari in novi duh.

Šava penéča tje k jugu bobni,  
Hrib velikanski nad Savo strmi,  
Skale nad hribom med zvezde molé,  
Črno zidovje na čelu držé.

Streho na gradu razdél je vihar;  
Zid se posiplje — pa komu to mar? —  
Pada in pada na tla iz višin,  
Veže zastonj ga cvetoči bršlín.

Dvanajst odbije, pretemna je noč;  
Sova oglašá se tužno vpíjoč;  
Bliska se, treska, Triglav trepetá,  
Treskom odprejo kamnita se tla.

Stari duh pride iz groba na dan,  
Dolgo pod gradom je bil zakopan;  
Z mahom obrasteno ima glavó,  
Solze pretaka, vzdihuje glasno:

„Ljuta žalost, smrtina groza  
Staro srce mi objémlje,  
Ker nekdanje lepe zémlje  
Zginile so, Bog vé kam.

To ni več moj grad prekrasni,  
Ki sem v skale bil ga vstvaril;  
Ali vanj je vrag udaril?  
Ali strele žgóči plam?

Hotel zidat sem za večnost;  
Zdaj pa vidim podrtine,  
Gledam gole razvaline,  
Kamenje, posip in prah!

Po deželi se oziram,  
Kje nekdanji so gradovi?  
Kje so viteški sinovi,  
Vražnikom trepét in strah?

Kje so meči, kje oklópje?  
Kje so šlemi,\*) buzdovani? —  
Razdrobljeni, razkovani!  
Kar je bilo, zdaj več ni!

Kje je grom junáške bitve?  
Kje orožja žvenketanje?  
Kam je žrebec vzgnetanje?  
Vse pod hladno zemljo spi!

Nekdaj moč je kraljevala;  
Krepko pleče, trdna roka  
Vdanost in zvestost globoka  
V sponah je držala um.

Kaj pa vidim zdaj krog sebe?  
Prah in črka govorita,  
Mečev, konj se ne bojíta,  
Viteških ne hrabrih trum!

Oh zakaj sem se povrnil  
Med ogrozne podrtine,  
Med proklete razvaline?  
Sto in stokrat mi gorjé!

Zraste zopet naj zidovje  
K zvezdam, — in od tam naj pade,  
Naj zmečká strupene gade,  
Ki se zovejo ljudjé!“

Zgine pod zemljo, nad hribom grmí,  
Nikdar na svitlo več bilo ga ni;  
Grad se posiplje od dné pa do dné;  
Stene za stenami v prah se valé.

Zdolaj v nižavi livade cvetó,  
Krepko se dvigajo lipe v nebó,  
Slavec prepeva, skrjanec žgolí,  
Lastovka zidati gnjezdo hití.

Polje in logi se s trato vrsté,  
Bistri valovi vretena vrté,  
Ruda iz tème prihaja na dán;  
Strehe prijazne pokrivajo plan.

Plavež kadí se, bobni med goré,  
Z jeklom in rudo se roke poté;  
Novi duh tamkaj nad holmom stoji;  
Vabi prijazno, tako govori:

„Znani so mi stari časi,  
Stari trud, nemir, trpénje,  
Znani stari običáji  
In nekdanje vse živénje.

Znane so mi vere krive,  
Znane dušne vse temine,  
Dušne in telesne sponse,  
Zakopane v podrtine!

Zginile so temne ječe,  
Padli skalni so gradovi;  
Póčila je nova zora,  
Zasijali časi novi.

Domovina se dviguje,  
Silne ladje nosi morje;  
Zdaj iz jekla je orodje,  
In železo brazde orje.

Britka sužnjost je minola,  
Moč surova vpokorjena,  
Um jo bistri je premogel,  
Črki čast je pridobljena.

Po planjavah, prek potokov  
Nov razcvitá, raste zarod;  
Nova se rodi ljubezen,  
Národa ne vkleplje národ!

Zdaj peroti duh razpenja,  
Znajdba \*znajdbi daje roko;  
Zemlja vsiplje nam zaklade,  
Skríte prej v temo globoko!

Plamen, vodo, les in rudo  
Grom in blisk smo v sponse deli;  
Le peroti še, in kviško  
Med duhove bi zleteli!“

Novi duh vmolkne, a lipa in hrast  
Veje priklanjata njemu na čast;  
Cvetke vonjajo, in reke šumé,  
Svobodne pesmi v nebó se glasé.

\* Šlem — helm.